

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Aan de Heer Frank VANDENBROUCKE

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :

**Minister van Sociale Zaken en
Volksgezondheid**

Datum : juni 2021
Bijlage(n) :

**Betreft : Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) – Advies jaarlijks
kostenplafond vrijwilligers vaccinatiecentra**

Mijnheer de Minister, Leden van de Ministerraad,

Wij, de Hoge Raad voor Vrijwilligers, hebben vernomen dat u door de gemeenschappen en de gewesten werd verzocht om het plafond voor de jaarlijkse kostenvergoeding van de vrijwilligers die in de vaccinatiecentra werken, opnieuw te verhogen. Dit plafond was aan het begin van het jaar reeds verdubbeld voor de periode van 15 februari tot en met 31 december.

Overeenkomstig de wet en de opdracht die ons is toevertrouwd, verstrekken wij u het advies dat u ons ongetwijfeld zult vragen.

Artikel 12 van de vrijwilligerswet maakt een verhoging van de maximale vergoeding voor bepaalde vormen van vrijwilligerswerk mogelijk. Helaas is deze mogelijkheid de laatste tijd vele malen geactiveerd zonder grondig overleg. Er is geen enkele rechtvaardiging voor het feit dat de kosten voor vrijwilligers van vaccinatiecentra hoger zijn dan voor andere vrijwilligers. Aangezien het gaat om een kostenvergoeding en niet, zoals wij benadrukken, om een vergoeding voor de geleverde tijd, moet de verhoging immers gerechtvaardigd zijn. Zo niet, dan suggereert zij dat het gaat om een verkapte vergoeding, wat in strijd is met artikel 3, 1° a) van de wet.

Door op grond van artikel 12 afwijkingen toe te staan, institutionaliseert u bovendien verschillen, en zelfs discriminatie, tussen vrijwilligers die op verschillende terreinen actief zijn.

De vrees van de Gewesten en Gemeenschappen dat zij zonder vrijwilligers zullen komen te zitten zodra het maximumbedrag van de jaarlijkse vergoeding is bereikt, is ongegrond. Er zijn vaccinatiecentra die hun vrijwilligers geen kostenvergoeding geven en die niettemin meer dan behoorlijk functioneren, er zijn vaccinatiecentra die een kostenvergoeding (vaak variërend tussen 15 en 17 euro/shift) toekennen, er zijn enkelen die het maximum toekennen, maar zij beschikken nog over voldoende nieuwe vrijwilligers.

Er is geen tekort aan vrijwilligers in België. Veel burgers zijn nog steeds bereid zich in te zetten en velen zelfs zonder hun kosten vergoed te krijgen.

Bovendien beschikken de vaccinatiecentra over voldoende middelen om betaalde medewerkers aan te trekken, beroep te doen op jobstudenten en zo meer. Het is dus niet nodig een beroep te doen op vrijwilligers uit de medische wereld, zoals dat in het verleden soms het geval is geweest.

De uitzondering die toegestaan werd voor mensen die zich engageren in de vaccinatiecampagne is duidelijk: een verhoging van het jaarmaximum is mogelijk voor wie vrijwilligt tussen half februari en eind december. Gezien deze informatie tijdig verstrekt werd, kon elk vaccinatiecentrum de planning en organisatie opstellen op basis van dit kader.

In de praktijk stellen we echter vast dat de vrijwilligers vaak als goedkope, onderbetaalde arbeidskrachten worden ingezet. Om op dit ogenblik aan de verhoogde maximumvergoeding (forfaitaire kostenvergoeding volgens de wet) te komen, en dus het plafond nu reeds te bereiken, betekent dit dat de 'vrijwilligers' zich onafgebroken gedurende 17 weken op halftijdse basis per week moeten inzetten. Wij vragen ons af hoe relevant het is voor de Belgische overheid om een beroep te doen op vrijwilligers die een aanzienlijk aantal uren moeten werken van wat dicht in de buurt ligt van een halftijdse werknemer voor een bedrag ver onder het minimumloon en dat geen enkel sociaal recht opent. Een overheid, federaal, Vlaams, Waals of Brussels, dient zich aan de wetgeving te houden en heeft een voorbeeldfunctie.

De vrijwilligerswet was oorspronkelijk bedoeld om de belangloze inzet en solidariteit van duizenden Belgen te erkennen. Zou het vandaag worden herleid tot een eenvoudige manier van belonen die voordeliger is dan om het even welk ander statuut, aangezien de bedragen zowel fiscaal als sociaal zijn vrijgesteld?

De wijze waarop er de afgelopen periode, onder het mom van crisis, eerst uit noodzaak tijdens de reële crisis maar nu de crisis onder controle is nog vooral vanuit utiliteitsoverwegingen ingegrepen wordt op de vrijwilligerswet, tart alle verbeelding.

Verenigingen die omwille van de lockdown niet enkel weinig of geen contact hadden met hun vrijwilligers, maar evenmin de kans kregen middelen te genereren voor hun werking, zien met lede ogen aan hoe de overheid haar eigen belangen dient. Ze worden beconcurrereerd op hun eigen terrein, door een overheid die de basisprincipes van het vrijwilligerswerk negeert.

We verzoeken u met aandrang om de volgende punten in acht te nemen:

- de overheid dient, meer dan elke andere organisatie, zich te gedragen op een zorgzame wijze en de principes van de vrijwilligerswet op te volgen;
- vrijwilligerswerk is onbezoldigd en dient dat te blijven;
- vrijwilligerswerk kan geen betaalde arbeid vervangen en dient niet om personeel te vervangen;
- er mag niet getornd worden aan het dagmaximum, en we vragen het jaarplafond dat al onterecht verhoogd werd, uitzonderlijk te behouden tot eind december zoals in het betreffende koninklijk besluit is vastgelegd;
- het toepassingsgebied, namelijk uitsluitend voor vrijwilligers die worden ingezet door de vaccinatiecentra, dient strikt te worden toegepast en geïnterpreteerd.

Vanzelfsprekend zijn we steeds bereid om met u in gesprek te gaan over de werkzaamheden van de HRV en de noden met betrekking tot de bescherming van de vrijwilligers.

Met de meeste hoogachting,

In naam van de voorzitter van de Hoge Raad voor Vrijwilligers:

De Secretaris,

Christian DEKEYSER

De Voorzitter,

Bernard HUBIEN